

blitt så sterkt, at vi ikke nær har kunnet tilfredsstille det, vennene har hjulpet fremdeles. En ung prest, pastor Madsen, er blitt oss gitt som medforstander ved siden av dr. Hoff. Vi må i sannhet med takk si: «Av Herren er dette skjedd, det er underlig for våre øine.» Og han der har hjulpet hittil, han hjelper og herefter. Det vil vi hvile i. Blott det er *ham*, vi giver all æren, *ham* vi vil tjene, *hans* tanker og veier, vi begjærer å prøve og følge, så skal Indremisjonens diakon-skole i Aarhus fremdeles bli en velsignelse ut over vårt land.

Diakonhjemmets 40års jubileum.

blev feiret med en enkel festlighet på hjemmet den 21. april. Da 40-året jo ikke egentlig er noget egentlig jubileumsår fant man å la det bli med dette.

I anledning hjemmets 40-årige beståen hadde dog flere dagsaviser og ukeblader sympatiske artikler om hjemmet og dets arbeide. Særlig opmerksomhet blev viet Diakonhjemmet av «Oslo Nyhets- og Avertissementsblad» med en helsides artikkel — en fyldig oversikt over de 40 år illustrert med en rekke fotografier. Artikkelen slutter som følger: Det vil av dette fremgå at Diakonhjemmet i de 40 arbeidsår, det kan se tilbake på, har vært en betydningsfull faktor i den norske kirke og dens arbeide, og mange er de, som ønsker diakonien fremtidige rike virkeår til velsignelse for folk og kirke.

Forkynnelsen og diakonien.

Av klokker Kr. Ørjavik.

I.

Det har været en tendens innen vår kirke til å ville sette et *skille* mellem forkynnelsen og den kristelige kjærlighetstjeneste. — Predikantene skulde *bare* preke. Diakonene skulde *ikke* preke.

I de første år av Diakonhjemmets virksomhet var det ennogså *forbudt* diakonene å forkynne Guds ord, så lenge de var i hjemmets direkte tjeneste.

Men en så ubibelsk og upraktisk bestemmelse kunde jo ikke holde sig i lengden — likeså litet som konventikkelplakaten. Den blev ophevet.

Disse to tjenester innen kirken hører jo også på det inderligste sammen. Helt fra apostlenes dager har de samme personer fått nådegaver til begge disse tjenester og har godt kunnet forene dem begge samtidig.

Om de første 7 diakoner forteller Lukas mest om Stefanus og Filip. Begge hadde fremragende nådegaver som evangelister.

Stefanus var «en mann full av tro og den hellige ånd» — «av nåde og kraft». Han var et brennende vidne om sin frelser, og han blev da også den kristne kirkes første martyr..

Filip blev redskap til en stor vekkelse i Samaria. «Han forkynnte Kristus for dem,» forteller Lukas. «Og folket gav sandrektig akt på det som blev sagt av Filip. Mange vanføre og verkbrudne blev helbredet. Og der var stor glede der i byen.»

Der foreligger ingen vidnesbyrd om, at disse menn var mindre gode diakoner fordi de var benådede evangelister.

Forståelsen av disse to nådegaver innen den norske kirke har dog utviklet sig dithen i de senere år, at de *fleste* menigheter og kristelige organisasjoner, som nu ansetter diakoner i sin tjeneste, ikke alene *ønsker* det, men ser det som en avgjørende *betingelse* for diakonens kvalifikasjoner som menighetsarbeider, at de *også* har evner og nådegaver som forkynnere.

Men har de norske diakoner *nådegave* som forkynnere?

Det spørsmål må jo menighetene selv bedømme. Sørgelig vilde det jo være om der blandt 150 kristne menn, som er utvalgt og utdannet til tjeneste i Guds menighet ikke skulde finnes nogen, som Gud hadde gitt denne nådegave.

Man får da vel tro, at der er mange diakoner, som både har fått nådegave og kall av Herren til å forkynne hans ord.

X Uten å ha fått nådegave og kall som forkynnere bør ingen — heller ikke teologer — påta sig det store og hellige ansvar.

B Den gamle bestemmelse, som forbød de norske diakoner å forkynne Guds ord, er som nevnt ophevet. Men misforståelsen og fordømmen henger ennu for endel igjen og er en stor hindring for diakonens virksomhet.

De dyrekjøpte rettigheter og muligheter, som Hans Nielsen Hauge kjempet for i henhold til den bibelske og lutherske lære om det almindelige prestedømme og som han vant for de norske legfolk ved sin lidelse — de har ennu ikke helt kommet de norske diakoner tilgode.

Jeg skal nevne et eksempel av uvesentlig betydning, men karakteristisk: Det nytter ennu ikke å bekjentgjøre diakoner som predikanter. Deres *andre* titler må da benyttes: «sekretær», «reisesekretær», «landssekretær», «misjonær» o. l. Bare ikke diakon. Folk tror nemlig at en diakon er en sykepleier og intet annet.

Ja — diakoner er fullt utdannede sykepleiere. Og godt er det. Derved får de nemlig en inngang i hjemmene rundt i menigheten, som neppe nogen annen predikant eller prest kan få. Der hvor de kan få gi de syke en kyndig og god pleie, der får de oftest den beste anledning til også å bringe dem evangeliets lægedom. Derfor er nok *det* deres kjæreste gjerning.

Men de fleste sykepleiere her i landet er *ikke* diakoner — har ingen diakonutdannelse.

Diakonene er nemlig fullt *ferdig* med sin sykepleierutdannelse, både den teoretiske og praktiske del, *før de begynner* på sine siste 2 års teoretiske *diakonutdannelse*.

(Mere.)

Forkynnelsen og diakonien.

Av klokker Kr. Ørjavik.

II.

Men er den *utdannelsen*, som de norske diakoner får, egnet til å dyktiggjøre dem også for forkynnergjerningen?

Ja, som diakonutdannelsen i Norge nu er, tør jeg tro det, skjønt de er legmenn.

Oldkirkens diakoner var jo ikke legmenn. De var menighetens valgte embedsmenn ved siden av tilsynsmenn (episkopos) og eldste (presbyteros), Ap. gj. 6, 3—6.

I det merkelige oldkirkelige skrift «Didaké», «De 12 apostlers lære», som er skrevet antagelig omkr. år 100, heter det også: «Utvelger eder tilsynsmenn og diakoner».

Diakonenes åndelige og intellektuelle utrustning i oldkirken var visselig fullt på høide med kirkens øvrige tjenestemenns. Det var jo ikke skoleeksamen, som da gav rett til kirkens embeder. Stefanus f. eks. hadde både lærdom og kunnskap. Men det var ikke derfor han blev valgt til diakon, men det, at han var «full av tro og Den hellige ånd», «full av nåde og kraft». Kristendommens motstandere «var ikke i stand til å stå sig mot den visdom og ånd han talte med». Ap. gj. 6, 10.

Apostelen Paulus' forgjettende ord om diakonene gikk i oppfyllelse: «De som har vært gode menighetstjenere, vinner sig et godt stade og megen frimodighet i troen på Jesus Kristus». 1 Tim. 3, 13.

Allerede tidlig i oldkirken begynte der å opstå forskjell mellem «geistligheten» (Kleros, ordo) og «legfolket» (laici, plebs). Biskopene, presbyterne og diakonene tilhørte «Kleros majores» (den høiere innviede geistlighet).

Diakonene stod biskopen nærmest som hans medhjelper. De hadde tilsynet med menighetens syke og fattige. De hjalp biskopen med sjelesorgen, kirketukten og dåpsundervisningen. I «De apostoliske konstitusjoner» kalles derfor diakonene for biskopen «øie, øre og munn, hjerte og sjel».

I menighetens gudstjeneste deltok diakonene med preken og utdeling av brød og vin ved nadverden. Efter gudstjenestens slutning bragte de nadverden til de fraværende.

Der er eksempler på at diakoner blev valgt til biskoper fremfor presbytere.

Slik var diakontjenesten i kirkens 3 første århundrer.

Men så begynte presbyterne å ville ligne de gammeltestamentlige prester i kultus og drakt, mens diakonene skulde få ligne levittene — en tanke som jo ingen hjemmel har i det nye testamente.

Da blev der strid.

Under det efterfølgende preste- og pavevelde blev den oldkirkelige diakontjeneste ødelagt. Det var jo også rimelig at kjærlighetens tjenere ikke var konkurransedyktig i *den* kappestrid. Det tjener dem til ære. Det eldste embede i Jesu Kristi kirke, næst apostelembedet, gikk så til grunne.

Først i 1822 blev den oldkirkelige diakoni gjenoplivet i Düsseldorf, i Tyskland og i 1833 blev den berømte diakonanstalt «Raues Haus» ved Hambrug grunnlagt ved *J. H. Wichern*. I 1890 blev Det norske diakonhjem opprettet ved *Hartvig Halvorsen*.

De norske *prester* har fått universitetsutdannelse i 300 år (kgl. fordn. av 27. mars 1629). Før var prestenes utdannelse tildels meget mangelfull.

De norske *diakoner* får ikke så meget *teoretisk* undervisning. Deres utdannelsesetid er 5 år med eksamen. Men mange diakoner, som har skjønt, hvor deres kall er krevende, har under deres anstrengende arbeide drevet et inngående studium på egen hånd.

Nu er den teoretiske utdannelse ved Diakonhjemmet øket til det dobbelte og diakonene får også kirkelig innvielse.

Likefullt er diakonene nu legmenn. Og de er vel tilfreds med det. De vil så visst ikke gjenoplive den oldkirkelige strid. De ønsker ikke å ligne hverken den jødiske prest eller levitt, men den barmhjertige samaritan.

Imidlertid er det ikke lett å være legmann i den norske kirke idag heller. Der går nemlig igjen en høikirkelig bølge over kirken vår. At det bare er en *bølge*, det skjønner alle, som kjenner historien. Men inntil denne bølge har brekket og lagt sig er det vanskelig for Jesu små menneskefiskere i deres åpne båter.

Dog er der vel intet kirkesamfund i verden, som fra Hans Nielsen Huges dager til nu har hatt så mange benådede legmenn, som den norske kirke. Mange av dem har vært rikt utrustet både med ånd og intelligens.

Jeg skal ikke ta plass til å nevne navn, men bare henviser til hvad følgende historiske verk forteller om disse menn og deres tjeneste for den norske kirke: A. Chr. Bang: «Hans Nielsen Hauge og hans samtid». H. G. Heggtveit: «Den norske kirke i det nittende århundre». Prof. Edv. Sverdrup: «Fra Norges kristenliv». Gunnar Dehli: «Per Nordsletten».

Hvordan vilde den kirkelige situasjon vært i Norge idag uten Hans Nielsen Hauge og alle de menn som har fulgt i hans spor?

Men nu er forholdet blitt slik i den norske kirke, at der snart ikke er plass for legmenn. De fleste kristelige organisasjoner, som jo for det meste er opprettet ved legmenn ønsker nu helst prester i sin tjeneste.

Snart blir der så mange teologer, at de for å få noget å gjøre gjerne ønsker å overta legmennenes stillinger som overgang til noget bedre. Ja — endog klokkerstillingene ønsker de.

Dersom dette kunde få tilfølge en fornyelse av kristenlivet i Norge, da burde vi alle glede oss. Men man behøver ikke å være profet for å skjønne at en høikirkelig bølge *ikke* betyr flere *nådegaver* brukt av Herren. Det betyr ikke rikere *nådeliv* i kirken. Hele kirkens historie er et avgjørende vidnesbyrd derom. Å nei, man skal nok også nu få erfare, at «et menneske kan ikke få noget uten at det er gitt ham fra himmelen». Joh. 3, 27.

Imidlertid forsøker de kristelige organisasjoner å utdanne legpredikanter — også utelukkende med *teoretisk* skoleundervisning.

For 10 år siden rettet professor Hallesby en skarp kritikk mot *presteutdannelsen*, som han fant altfor *teoretisk*. I sin bok «Presteutdannelsen» s. 11—12 skrev han:

«At de norske prester efter 18 år å være innelukket i et større eller mindre bokskap kommer ut i menighetene som åndelige vanskapninger, skulde jo ikke undre nogen. Et over-

belastet hode og et fortørket hjerte. Og at 1. preken og 1 katekisasjon til praktikum skal kunne gjøre disse teoretikere skikket for praktisk tjeneste i menighetene er der vel knapt flere enn den norske kirkestyrelse som tror.

Hvor lenge skal dog vår velmenende strevsomme prestand påtvinges en utdannelse, som gjør den til trehendte upraktikere, som de *alle* er ved sin ordinasjon, og som de *fleste* derfor også blir til sin død»

Der er mange som er engstelige for at denne kritikk i nogen monn også kan passe på bibelskolenes 2 årige predikantkurser. Selvfølgelig ikke fordi der er *for meget* teori, men fordi der er *bare* teori. Elevenes indre utvikling og praktiske erfaring følger ikke med. Deres forkynnelse kan lett bli livsfjern og uvirkelig, som meget av prestenes forkynnelse er, og deres praktiske menighetsarbeide innskrenke sig vesentlig til møtekristendom.

Ved diakonutdannelsen går den teoretiske kunnskapsmeddelelse og det praktiske menighetsarbeide hånd i hånd.

Utdannelsestiden er som nevnt 5 år. Hvert år optas et nytt kull. Først får elevene et teoretisk kursus på 3 mndr. i sykepleie, sjelepleie, norsk o. a. fag. Det er foreløbig en hjelp til selvhjelp.

Så får de praktisk undervisning i $2\frac{3}{4}$ år ved sykesengen og ute i det praktiske menighetsarbeide. Endelig får de en teoretisk undervisningstid på 2 år, da de foruten de mange andre fag får forholdsvis meget bibelkunnskap og prekenlære.

Sin *praktikum* får diakonen ved sykesengen. Det kan ofte være en god innledning i homiletikk å pleie en syk, hjelpeløs mann. — Man blir nok anstrengt derved, men det løser så godt op for hjerte — og tankelivet. Der kan han få anledning til å gjøre den sanneste og dypeste sjeleanalyse. Der kan han få se inn i hjertenes og sjelenes nød. Voksne menn blir ofte som barn i sykdomstilfeller, og de betror sig heller til sin tjenende venn, enn til presten og predikanten.

Der kan diakonen få det dype praktiske kjennskap til sin bibel — at dens ord er ånd og liv og lægedom — for der er redde øine som ser på ham, menneskesjeler i nød. De venter

av ham å få klare, pålidelige svar, for det gjelder deres salighets sak.

Han kjenner sig ansvarlig overfor ham sin frelser, som gav sitt liv som løsepenge for alle. Det er hans ufortjente lykke å få tjene ham og bringe livets bud fra ham, som elsket ham til døden, frelste ham og kalte ham med et hellig kall.

Et sympatisk innlegg for klokkerdiakoner.

Av fylkesmann Hans Seip.

Borgermester Solem har i en innstilling til Ålesunds bystyre tatt ordet for at klokkerstillingene i byen opheves.

Denne borgermesterens stilling har vakt ikke liten oppmerksomhet, ikke minst fordi borgermesteren er kjent som en mann der har et åpent øie for de kristelige verdier. Riktignok er han også kjent for å ha et mindre åpent øie for det kristelige arbeide som utføres gjennom vår kirke, men tross hans frikirkelige standpunkt må det dog forutsettes at han ikke kan ønske kirkens gjerning svekket så lenge vi har den.

Det som virker mest forbausende ved borgermesterens innstilling er at han overhodet ikke går inn på en vurdering av klokkerens arbeide, men bedømmer stillingen helt ut fra budgettmessige hensyn.

At de budgettmessige hensyn må spille en stor rolle i vår tid skal jeg være den siste til å benekte, men for det første spiller nu ikke klokkerlønnen nogen avgjørende rolle på nogen kommunes budgett, og for det annet bør jo verdien av det man får for pengene måles mot omkostningene.

Og da kan neppe nogen som har hatt anledning til å følge våre klokkerdiakoners arbeide på nært hold være i tvil om at man får full valuta for omkostningene.

Jeg hadde den tid jeg bodde i Bergen rikelig anledning til å se klokkerdiakonenes velsignelsesrike virksomhet. De var blitt et uundværlig ledd i menighetsarbeidet, både ved sin deltagelse i forkynnervirksomheten og foreningsarbeidet, men først og sist ved sitt arbeide blandt de syke. Der lever rundt om i våre menigheter mange syke og gamle som vel-signer dem for deres gjerning. Og rent økonomisk har denne